

Iloa tekemässä – Lasten suhteissa performoitu ilo varhaiskasvatuksen arjessa*

Satu Karjalainen

*Oulun yliopisto, s-posti: satu.karjalainen@oulu.fi,
<https://orcid.org/0000-0003-1975-0074>*

TIIVISTELMÄ: Ilon ja muiden myönteisten tunteiden merkitystä korostetaan eri elämänalueilla osana ihmisten hyvinvointia ja onnellisuutta. Erityisesti lapsuuteen liittyvissä diskursseissa myönteiset tunteet kytkeytyvät luonnolliseksi osaksi lasten elämää. Iloon liittyvä aiempi tutkimus on painottunut yksilöllisten kokemusten tarkasteluun ja väitöstutkimuksessani laajensin näkökulmaa iloon suhteissa rakentuvana ja aktiivisena tekemisenä (Karjalainen, 2021). Tutkimusaineisto koostui laajasta varhaiskasvatuksen arjessa kerätystä video- ja havainnointiaineistosta. Tutkimuksen tulosten mukaan ilolla on keskeinen rooli varhaiskasvatuksen arjen suhteiden muotoutumisessa. Erityisesti lasten vertaissuhteissa ilon avulla alleviivataan kahdenvälisiä suhteita ja samalla suljetaan toisia ulkopuolelle. Opettajat performoivat iloa korostaakseen lapsen onnistumisia ja kannustavat lapsia osallistumaan yhteiseen toimintaan. Lasten ja opettajien välisissä ilon hetkissä perinteiset kasvattaja/kasvatettava -asetelmat horjuvat. Tutkimuksen tulosten mukaan arjen ilon hetkiin antautuminen luo otollisen maaperän suhteissa rakentuvalla toimijuudella. Tutkimus nostaa esille myös kriittisiä kysymyksiä koulutuksen, tässä tapauksessa erityisesti varhaiskasvatuksen arjesta. Kohtaako yleinen diskurssi iloisesta koulusta ja päiväkodista arjen todellisuuden?

Asiasanat: *ilo, performatiivisuus, varhaiskasvatus*

ABSTRACT: The significance of joy and other positive emotions is emphasized in multiple life areas. Indeed, joy is considered to be part of the well-being and happiness of human beings. In particular, the prevailing discourses related to childhood consider positive emotions to be a natural part of children's lives. In my doctoral thesis, I broadened the examination from the traditional perspective of individual experiences of joy to understand joy as relationally constructed and lived and as active doings (Karjalainen, 2021). According to the study findings, based on analysis

of broad video recordings and observation notes of everyday life in early childhood education settings, the performed joys shaped children's everyday lived relations. In children's peer relations, joy was a means to underline the bonds between children and also a means to exclude others. While performing joy, teachers emphasized children's success and encouraged them to participate in their preferred activities. Within shared moments of joy, the traditional teacher-learner roles became blurred. Surrendering into shared joyous moments created a favorable soil for establishing relational agency. The study raises critical questions related to the prevailing discourses in early childhood education. Does the general discourse that highlights a happy school and a happy early childhood education meet the reality of everyday life in these settings?

Keywords: *early childhood education, joy, performativity*

** Tämä artikkeli kuuluu JECER-lehden vertaisarvioimattomiin kirjoituksiin*

Johdanto

Hyvä lukija¹. Kutsun sinut hetkeksi pohtimaan, missä ilo on. Seuraavalla ostosreissullasi tai vaikkapa kotikuntasi kehittämisstrategiaa lukiessasi kehotan sinua kiinnittämään huomiota siihen, kuinka ilo on läsnä lukuisissa iskulauseissa, laulujen sanoituksissa, elämänhallintaoppaiden kansissa (ks. myös Ahmed, 2007; Meadows, 2014). Ilon avulla markkinoidaan tuotteita ja palveluja. Myös monissa toimintaohjelmissa, ja erityisesti opetusta ja kasvatusta ohjaavissa asiakirjoissa, ilo komeilee otsikoissa. Vaikuttaakin siltä, kuin monilla elämän alueilla olisi sisäänrakennettuna oletus ja tavoite, että elämän ja käsillä olevan asian tulisi olla iloista ja onnellista. Mitä lähemmäs menemme lapsia, lapsuutta ja lapsuuden instituutioita, sitä useammin ilo käsitteenä ja ilmiönä on kuin automaattisesti mukana (ks. Vehkalahti, 2012). Kasvatuksessa ja koulutuksessa sekä siihen liittyvässä tutkimuksessa ilo kytketään vahvasti oppimiseen (Leskisenoja, 2016; Rantala & Määttä, 2012). Tämä näkyy myös Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa, jossa ilo yhdistetään oppimisen ohella muun muassa leikkiin ja lapsen onnistumisen kokemuksiin (Opetushallitus, 2018).

Milloin koit viimeksi iloa? Miltä se tuntui? Oliko se vatsan pohjassa kutittava tunne, tai koko kehon läpi kulkeva lämmin hyvänolon kokemus? Naurun aikaansaama poskien kipeytyminen ja ilon kyynelien kirveltävät silmät. Kun palaat tuohon ilon kokemukseen, voit melko suurella varmuudella huomata sen olleen kytköksissä johonkin toiseen: Ehkä iloitsit ystäväsi kanssa? Voi olla, että koit hiljaista, mutta voimakasta iloa

¹ Artikkelin perustuu Satu Karjalaisen väitöskirjan lectio praecursoriaan Oulun yliopistossa 20.8.2021.

kosketuksesta ja yhteydestä luontoon. Sekä aiemmassa tutkimuksessa että arkipuheessa ilo rakentuu kohtaamisissa toisten ihmisten kanssa tai esimerkiksi kokonaisvaltaisena yhteyden kokemuksena ympäröivään maailmaan (Kast, 1991; Kern ym., 2014; Lindsay-Hartz, 1981; Potkay, 2005; Segal, 2018). Ilon relationaalista luonnetta kuvaa hyvin myös sananlasku, ”jaettu ilo on kaksinkertainen ilo.” Ilo siis elää suhteissa.

Väitöstutkimuksessani olen keskittynyt juuri tähän ilon suhteissa rakentuvaan luonteeseen (Karjalainen, 2021). Vaikka yksilölliset ilon kokemukset ovatkin merkityksellisiä - ja kuten tutkimukset osoittavat, myös keskeisiä ihmisten hyvinvoinnin kannalta (Watkins ym., 2018) - olen tutkimuksessani laajentanut näkökulmaani yksilöllisestä ilon kokemuksesta suhteissa elettyyn iloon. Tutkimukseni huomio kiinnittyy iloon lasten suhteissa varhaiskasvatuksen arjen pienissä hetkissä. Toteutin väitöstutkimukseni yhden suomalaisen päiväkodin avoimen varhaiskasvatuksen ryhmissä vuosien 2013–2016 aikana. Aineisto koostui videotallenteista ja havainnointimuistiinpanoista. Kerronnalliseen lähestymistapaan nojautuvassa tutkimuksessani tarkastelin, kuinka ilo sekä muovaa että muovautuu lasten moninaisissa varhaiskasvatuksen arjen suhteissa. Huomion kohteena olivat sekä lasten vertaissuhteet että opettajien ja lasten väliset suhteet.

Lasten suhteissa performoitu ilo

Lukuisat ilon kokemusta kuvaavat aiemmat tutkimukset kuvailevat iloa spontaanina ja yhtäkkisenä, kutsumatta ilmaantuvana (Meadows, 2014; Potkay, 2005). Tutkimuksessani ilo ei ole vain tunne, joka sattumanvaraisesti asettuu meihin, vaan se pikemminkin liikkuu ja kiertää ihmisten ja asioiden välillä saaden kulloisenkin muotonsa kulttuurisen, sosiaalisen, materiaalisen ja ajallisen todellisuuden sävyttämänä (ks. Ahmed, 2014). Ilo on aktiivista; ilo on tietämistä ja toimintaa. Tutkimukseni haastaakin perinteistä kartesiolaista dualistista erottelua, jossa tunteet ja järki, ruumis ja mieli nähdään vastakkaisina (Holland, 2007). Vaikka ilo näyttäytyy varhaiskasvatuksen arjen suhteissakin paikoin yllättävänä, suhteissa rakentuva ja eletty ilo on ennen kaikkea aktiivista tekemistä, jossa sisäinen ja ulkoinen maailma yhdistyvät (Karjalainen, 2021). Tutkimuksessani olen lähestynyt iloa kerronnallisesta, erityisesti performatiivisesta näkökulmasta (Smith & Sparkes, 2008). Performatiivisuuden voisi suomennoksena kääntää esittämiseksi, vaikkakin tällä käänöksellä on hieman teeskentelevä kaiku. Vaikken tutkimuksessani tarkastelekaan ilon aitoutta ja autenttisuutta, ajattelen että ilon tekeminen on jatkuvassa liikkeessä intentionaalisen ja intuitiivisen rajoilla. Onkin hieman keinotekoista piirtää rajaa niin sanotun aidon ilon kokemuksen ja ilon tekojen välille. Kokemus ja toiminta ovat pikemminkin yhteen kietoutuneita ja samanaikaisesti läsnä (Scheer, 2012).

Suunnatessani katseeni varhaiskasvatuksen arjen suhteisiin ilon näkökulmasta, ensivilkkaisulla ilo, erityisesti lasten ilon performointi, näyttäytyi yhtäkkisenä ja sattumanvaraisena (Karjalainen & Puroila, 2017). Ilosta oli vaikea saada kiinni, sillä samalla kun ilon esitykset tuntuivat alkavan, ne katosivat yhtä nopeasti kuin olivat ilmestyneetkin. Ilo liittyi yhtäkkisiin kommelluksiin: mehun läikkymiseen vaatteille tai pieniin pyllähtämissiin. Lähempi tarkastelu ja laajan videoaineiston analysointi kuitenkin osoittivat ilon tekemisen monipuolisuuden. Ilolla on keskeinen rooli varhaiskasvatuksen arjessa, jossa lapset ja aikuiset hakeutuvat toistensa seuraan etsien yhteyttä ja luoden suhteita (Karjalainen, 2021, ks. myös Juutinen, 2018). Vaikka ohikiitävät ja merkityksettömiltä vaikuttavat ilon hetket voivat näyttää vain pieniltä pyrähdyksiltä, tutkimukseni osoittaa hetkien monimuotoisuuden ja aktiivisen roolin suhteiden muovaajina (Karjalainen, 2021). Ilo tekee suhteita ja suhteet tekevät iloa. Spinozan mukaan ihmiset itse asiassa järjestävät kohtaamisia toistensa kanssa maksimoidakseen ilon kokemuksen (Ruddick, 2010).

Tutkimuksessa mukana olleessa päiväkodissa kokonaistunnelma oli myönteinen, ilolla sävyttynyt (Karjalainen ym., 2019). Erityisesti opettajien koko olemus viestitti pyrkimystä vastavuoroiseen kohtaamiseen: "Iloitsen sinusta, olet ihana ja tärkeä". Näissä hetkissä muodolliset kasvatukselliset tavoitteet sekä opetettavan ja kasvatettavan roolit, ainakin hetkellisesti, murtuvat (ks. myös MacLure ym., 2012). Opettajat iloitsivat lasten onnistumisista ja samalla korostivat omia hassuja kommelluksiaan. Ilon esittämällä on myös välineellistä arvoa lasten ja opettajien suhteissa: performoidessaan iloa opettajat alleviivaavat pedagogisia tavoitteita ja kannustavat lapsia osallistumaan yhteisen toimintaan (Karjalainen ym., 2019).

Varhaiskasvatuksen arjessa muotoutuu ilolla värittyneitä, lapsiryhmältä toiselle siirtyviä kulttuurisia kertomuksia, joita uusinnetaan päivästä ja jopa vuodesta toiseen (Karjalainen & Puroila, 2017). Tutkimuspäiväkodin ruokailuhetkillä lasten ilonpito ja hassuttelu liittyi ruokailutilan kattoon, joka "söi lasten ruokia." Kertomus lihapullia ja muita ruokia syövästä katosta ei rajoittunut pelkästään yhden päivän tai edes yhden lapsiryhmän sisällä jaetuksi kertomukseksi, vaan sitä kerrottiin päiväkodin useissa lapsiryhmissä ja jopa vuosi sen jälkeen, kun olin tutkijana ensimmäisen kerran tehnyt havainnon lasten ruokia syövästä katosta. Arjen pienissä hetkissä rakentuvat ilon kertomukset ovat ajallisesti kietoutuneita menneeseen ja tulevaan (Karjalainen & Puroila, 2017; Ricoeur, 1984) ja osoittavat, kuinka yksittäisessä hetkessä eletyt tunteet kantavat mukanaan tietoa ja tulkintoja aiemmin koetusta (Ahmed, 2014). Kertomalla yhä uudelleen samoja hauskoja tarinoita rakennetaan samalla yhteistä ja yhteyttä (Karjalainen, 2021).

Lasten vertaissuhteissa ilo muovaa ja rakentaa suhteita (Karjalainen, 2020; Karjalainen & Puroila, 2017). Ilon avulla hakeudutaan toisten seuraan, tehdään aloitteita ja vahvistetaan

suhteita. Kokonaisvaltaisesti ja kehollisesti esitetty ilo korvaa ääneen lausutut sanat: ”Leikitkö kanssani? Hyväksytkö minut?” Lasten vertaissuhteissa ilo onkin ystävyysuhteiden alleviivaaja. ”Katso olen iloinen seurastasi.” ”Meillä on hauskaa yhdessä.” Yhteisten jaettujen merkitysten ja yhteyden löytymistä korostetaan iloa esittämällä (Karjalainen, 2020). Joinain hetkinä lasten kokonaisvaltainen kehollinen kerronta oli kuin saumatonta ja vastavuoroista tanssia, jossa yhteys lasten välillä oli käsinkosketeltava (Karjalainen & Puroila, 2017). Ilo on aiemmissa tutkimuksissa liitetty osaavuuteen, kompetenssiin sekä voimaantumiseen (Kern ym., 2014; Peasley, 2013). Jälleen Spinozaa (2003) lainaten, ilo on voimaa ja liikettä kohti korkeampaa täydellistymistä. Tässä valossa ei ole yllättävää, kuinka ilo helpottaa luovimista usein mutkikkaissa suhteissa.

Tutkimuksessani lasten vertaisryhmässä performoitu ilo näyttäytyy myös vastavoimana, rajoja rikkovana (ks. Lu & Steele, 2019). Lapset hyödyntävät varhaiskasvatuksen arjen pieniä, aikuisten ohjauksesta vapaita hetkiä, tempautuvat riehakkaaseen juoksuleikkiin aamupiirin ja askarteluhetken välisessä lyhyessä siirtymätilanteessa (Karjalainen & Puroila, 2017). Lapset luovivat taidokkaasti varhaiskasvatuksen arjen toisinaan tiukoissa kehyksissä raivaten tilaa vertaissuhteilleen. Näissä pienissä hetkissä lapset hyödyntävät myös materiaalisia resursseja. Aiemmassa tutkimuksessa on havaittu, että materiaaliin objekteihin kietoutuu tunteilla sävyttyneitä kulttuurisia arvoja ja merkityksiä (Ahmed, 2004; Lupton, 1998). Tutkimuspäiväkodissa esimerkiksi nukenvaunuja käytettiin harvoin niiden alkuperäisessä käyttötarkoituksessa: vaunujen tahallinen kumoon kaataminen tai pelkästään vaunuihin tarttuminen toimi pikemminkin kutsuna yhteiseen juoksuleikkiin ja ilonpitoon. Lasten pienet ilon pyrähdykset voidaan nähdä tärkeinä vertaiskulttuurin vahvistajina ja lasten suhteiden rakentajina (Karjalainen & Puroila, 2017; Karjalainen, 2020).

Ilon monet kasvot

Myönteisestä kaiuistaan huolimatta ilolla on myös kääntöpuolensa. Joissain varhaiskasvatuksen arjen tilanteissa ilo näyttäytyy vallankäytön ja poissulkemisen välineenä (Karjalainen, 2020). Leikkihetkellä kaksi lasta saattaa korostaa keskinäistä iloaan esimerkiksi muistellen aiemmin koettuja hauskoja hetkiä tai nauraen katketakseen jollekin, josta ulkopuolisella ei ole tarkempaa tietoa. Ilosta osattomaksi jääminen korostaa poissuljetuksi tulemisen kokemusta (Karjalainen, 2020).

Vaikka iloa vaalitaan, ilolla on kuitenkin rajansa. Erityisesti lasten ja opettajien välisissä kohtaamisissa lasten ilonpito, ehkä hieman liian riehakkaana ja äänekkäänä, löytää rajansa fyysisen turvallisuuden vaalimisesta ja päiväkodin harmonian ylläpitämisestä (Karjalainen ym., 2019; Karjalainen & Puroila, 2017; ks. myös Tallant, 2015). Lasten

kovaääninen naurunremakka tai railakas ilonpito saa aikuiset herkästi rajoittamaan tai ainakin pyytämään sanallisia perusteluja toiminnalle ja naurulle. Suomalaiset sananparret ”Itku pitkästä ilosta” ja ”Kyllä räkänokastakin mies tulee, mutta ei tyhjännaurajasta” haastavat tarkastelemaan ilon kaksijakoista, kulttuurista luonnetta. Julistamme, että ilo on hyväksi ja tärkeää, mutta liiasta ilosta ei hyvää seuraa. Onkin aiheellista kysyä, mikä siis on sopivasti iloa?

Väitöstutkimukseni avaa uusia, myös aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa peräänkuulutettuja näköaloja erityisesti pienten lasten monipuoliseen kommunikointiin tunteiden välityksellä (Kuby, 2014). Tutkimus haastaa varhaiskasvatuksen arjessa toimivia ammattilaisia raivaamaan tiloja ja aikaa erityisesti pienimpien lasten keholliselle kommunikaatiolle. Kokonaisvaltainen tunteiden sävyttämä kerronta onkin monipuolista ja monitasoista: se ei pelkisty pelkkään ilo/suru ja hyvä/paha -jaotteluun (Segal, 2018). Vaikka varhaiskasvatuksen ammattilaiset ovat herkkiä aistimaan lasten tunnetiloja, tutkimukseni antaa tuoretta lisäymmärrystä tunteilla kommunikoinnin vivahteikkuteen.

Millaisen kertomuksen voisin kertoa ilosta tutkimukseni perusteella? Ilo alleviivaa asioita, tapahtumia ja suhteita. Ilon performansseissa kutoutuu yhteen kulttuurinen, ajallinen ja materiaallinen maailma, koko elämisen ja olemisen moninaisuus. Tutkimukseni alkuvaiheessa löysin merenrannalla kävellessäni tilataideteoksen (Kangasmaa, 2005). Useisiin suuriin kiviin oli kaiverrettu sana ilo useilla eri kielillä. Teoksen symboliikka herätti minut pohtimaan, onko ilo kiveen hakattua. Välttämätöntä tai tietynlaista ollakseen oikeaa iloa? Tutkimukseni tulokset osoittavat, että ilon suhteita muovaavat mahdollisuudet ovat jaettujen hetkien ainutkertaisuudessa. Sillä vaikka iloa voi tehdä, iloa ei voi pakottaa. Vaikka ilon tekemisessä aiemmin koettu ja tiedetty nivoutuvat yhteen, ilon kertomukset eivät ole ennalta käsikirjoitettuja. Ilolla on polveileva luonne, yllätyksellisyys ja sijoiltaan meno ovat sen rakennusaineita. Varhaiskasvatuksen arjessa muotoutuvat ilon kertomukset ovatkin yhtä aikaa putkahtelevia, hetkessä dialogisesti tuoreina muotoutuvia ja aiemmin eletyn ja yhdessä koetun juonellistamia (Karjalainen & Puroila, 2017).

Ilo rakentuu arjen pienissä hetkissä

Pohtiessani tutkimukseni pedagogisia implikaatioita, palaan kirjoitukseni alussa esittelemääni ajatukseen ilosta itsestään selvänä osana lapsuutta ja lapsuuden instituutioita. Lapsuuteen ja lapsiin liittyvät keskustelut erityisesti modernissa länsimaisessa diskurssissa korostavat lapsuuden vaihetta huolettomana, viattomana ja iloisenä ajanjaksona (Cunningham, 2020; Vehkalahti, 2012). Näissä diskursseissa ilo tuntuu kuuluvan automaattisesti lapsuuteen. Ilo onkin, toivoakseni, keskeinen osa

lapsuutta, ja aikuisuutta. On kuitenkin aiheellista kysyä, millainen on tavoiteltava varhaiskasvatuksen tunteiden elämismaailma? Ovatko kaikenlaiset tunteet, myös kielteisiksi mielletyt, yhtä tervetulleita? Kasvatuksen ja koulutuksen alueilla korostetut ajatukset iloisesta koulusta ja varhaiskasvatuksesta näyttäytyvät arjen todellisuuden valossa myös ristiriitaisina (ks. Olson, 2009).

Tutkimukseni haastaa kiinnittämään kriittistä huomiota iloon itsestään selvänä tai päälle liimattuna osana varhaiskasvatuksen arkea ja sen suhteita. Myönteisen ilmapiirin vaaliminen saa oikeutuksensa ilon positiivista vaikutuksista oppimistuloksiin (ks. Ford & Opitz, 2015) ja arjen kepeän tunnelman ylläpitämisestä (Karjalainen, 2021). Ilo ei kuitenkaan ole jotain, jonka voimme tarpeen mukaan ottaa käyttöön ja valjastaa pedagogisiin tarkoituksiin. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten työn näkökulmasta tutkimus nostaa esille arjen pienten hetkien autotelisen luonteen (ks. Rautio, 2013), mikä tarkoittaa, että toiminnan merkitykset rakentuvat tässä ja nyt, ei tavoiteorientoituneesti (Ahn & Filipenko, 2007). Jaettujen ilon hetkien potentiaali varhaiskasvatuksen arjessa piileekin avoimuudessa ja antautumisessa. Ilo rikkoo harmoniaa. Se haastaa ja yllättää. Ilo murtaa sisäistettyjä rooleja ja alleviivaa suhteita. Arjen ohikiitäviin hetkiin heittäytyminen ja yhteisten merkitysten löytäminen luo samalla hedelmällisen maaperän vastavuoroiselle kohtaamiselle ja mahdollistaa parhaimmillaan suhteissa rakentuvan toimijuuden (ks. Kinnunen, 2015; Raithelhuber, 2016). Tällöin varhaiskasvatuksessa vaalittu toimijuus ja osallisuus eivät ole vain jotain, jota me aikuisina tarjoamme ja mahdollistamme lapsille, vaan olemme itse aikuisina myös koko ajan olevia ja tulevia (ks. Prout, 2005). Koska ilo on jatkuvasti muuttuva ja suhteissa rakentuva, kukaan ei voi sitä omistaa ja sellaisenaan uusintaa. Se rakennetaan ja tehdään aina hetkessä tuoreesti uudestaan.

Lähteet

- Ahmed, S. (2007). Multiculturalism and the promise of happiness. *New Formations*, 63(1), 121–137. <https://lwbooks.co.uk/journal/new-formations>
- Ahmed, S. (2014). *The cultural politics of emotion* (2. painos). Edinburgh University Press.
- Ahn, J., & Filipenko, M. (2007). Narrative, imaginary play, art, and self: Intersecting worlds. *Early Childhood Education Journal*, 34(4), 279–289. <https://doi.org/10.1007/s10643-006-0137-4>
- Cunningham, H. (2020). *Children and childhood in western society since 1500* (3. painos). Routledge.
- Ford, M. P., & Opitz, M. F. (2015). *Helping young children discover the joy of learning. Review of Human Factor Studies*, 21(1), 27–42. <https://search.proquest.com/scholarly-journals/helping-young-children-discover-joy-learning/docview/1823082411/se-2?accountid=13031>

Karjalainen.

Journal of Early Childhood Education Research 10(3) 2021, 208–216. <http://jecer.org/fi>

- Holland, J. (2007). Emotions and research. *International Journal of Social Research Methodology*, 10(3), 195–209. <https://doi.org/10.1080/13645570701541894>
- Juutinen, J. (2018). *Inside or outside? Small stories about the politics of belonging in preschools* [Väitöskirja, Oulun yliopisto]. Acta Universitatis Ouluensis, Scientiae Rerum Socialium E179. <http://urn.fi/urn:isbn:789526218816>
- Kangasmaa, M. (2005). *Ilo, kivi, kaiverrus*, 7 osaa [Tilataideteos]. Toppilansaari, Oulu.
- Karjalainen, S. (2021). *Doing joy. Performances of joy in children's relations in early childhood and education settings* [Väitöskirja, Oulun yliopisto]. Acta Universitatis Ouluensis, Scientiae Rerum Socialium E200. <http://urn.fi/urn:isbn:9789526229744>
- Karjalainen, S., & Puroila, A.-M. (2017). Ilon koodi: Dialogisesti ja kulttuurisesti rakentuvat lasten ilon hetket päiväkotiarjessa. *Kasvatus & Aika*, 11(3), 23–36. <https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/68721>
- Karjalainen, S., Hanhimäki, E., & Puroila, A.-M. (2019). Dialogues of joy: Shared moments of joy between teachers and children in early childhood education settings. *International Journal of Early Childhood*, 51(2), 129–143. <https://doi.org/10.1007/s13158-019-00244-5>
- Karjalainen, S. (2020). Joy as a practice: Performing joy in children's everyday relations in early childhood education settings. *Early Child Development and Care*, 190(10), 1654–1665. <https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1775593>
- Kast, V. (1991). *Joy, inspiration, and hope*. Texas A&M University Press.
- Kern, L., Hawkins, R., Al-Hindi, K. F., & Moss, P. (2014). A collective biography of joy in academic practice. *Social & Cultural Geography*, 15(7), 834–851. <https://doi.org/10.1080/14649365.2014.929729>
- Kinnunen, S. (2015). *How are you? The narrative in-between spaces in young children's daily lives* [Väitöskirja, Oulun yliopisto]. Acta Universitatis Ouluensis, Scientiae Rerum Socialium E159. <http://urn.fi/urn:isbn:9789526210285>
- Kuby, C. R. (2014). Understanding emotions as situated, embodied, and fissured: Thinking with theory to create an analytical tool. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 27(10), 1285–1311. <https://doi.org/10.1080/09518398.2013.834390>
- Lindsay-Hartz, J. (1981). Elation, gladness, and joy. Teoksessa I. de Rivera (Toim.), *Conceptual encounter: A method for the exploration of human experience* (s. 163–224). University Press of America.
- Leskisenoja, E. (2016). *Vuosi koulua, vuosi iloa: PERMA-teoriaan pohjautuvat luokkakäytänteet kouluilon edistäjinä*. [Väitöskirja, Lapin yliopisto]. Acta Universitatis Lapponiensis 330. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-484-915-9>
- Lu, J. H., & Steele, C. K. (2019). "Joy is resistance": Cross-platform resilience and (re)invention of Black oral culture online. *Information, Communication & Society*, 22(6), 823–837. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1575449>
- Lupton, D. (1998). *The emotional self: A sociocultural exploration*. Sage.
- MacLure, M., Jones, L., Holmes, R., & MacRae, C. (2012). Becoming a problem: Behaviour and reputation in the early years classroom. *British Educational Research Journal*, 38(3), 447–471. <https://doi.org/10.1080/01411926.2011.552709>

Karjalainen.

Journal of Early Childhood Education Research 10(3) 2021, 208–216. <http://jecer.org/fi>

- Meadows, C. M. (2014). *A psychological perspective on joy and emotional fulfillment*. Routledge.
- Olson, K. (2009). *Wounded by school: Recapturing the joy in learning and standing up to old school culture*. Teachers College Press.
- Opetushallitus. (2018). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet*. Määräykset ja ohjeet 2018:3a.
- Peasley, E. M. (2013). *Women's experiences of embodied joy: Resisting the cultural dictate of bodily dissatisfaction* [Väitöskirja, Toronton yliopisto]. TSpace Repository. <https://hdl.handle.net/1807/35926>
- Potkay, A. (2005). The joy of American beauty. *Raritan*, 25(1), 69–91.
- Prout, A. (2005). *The future of childhood: Towards the interdisciplinary study of children*. Routledge.
- Raithelhuber, E. (2016). Extending agency: The merit of relational approaches for childhood studies. Teoksessa F. Eßer, M. Baader, T. Betz & E. Raithelhuber (Toim.), *Reconceptualizing agency and childhood: New perspectives in childhood studies* (. 89–101). Routledge.
- Rantala, T., & Määttä, K. (2012). Ten theses of the joy of learning at primary schools. *Early Child Development and Care*, 182(1), 87–105. <https://doi.org/10.1080/03004430.2010.545124>
- Rautio, P. (2013). Children who carry stones in their pockets: On autotelic material practices in everyday life. *Children's Geographies*, 11(4), 394–408. <https://doi.org/10.1080/14733285.2013.812278>
- Ricoeur, P. (1984). *Time and narrative* (K. McLaughlin & D. Pellauer, Käänt.). University of Chicago Press.
- Ruddick, S. (2010). The politics of affect: Spinoza in the work of Negri and Deleuze. *Theory, Culture & Society*, 27(4), 21–45. <https://doi.org/10.1177/0263276410372235>
- Scheer, M. (2012). Are emotions a kind of practice (and is that what makes them have a history)? A Bourdieuan approach to understanding emotion. *History and Theory*, 51(2), 193–220. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2303.2012.00621.x>
- Segal, L. (2018). *Radical happiness: Moments of collective joy*. Verso.
- Smith, B., & Sparkes, A. C. (2008). Narrative analysis and sport and exercise psychology: Understanding lives in diverse ways. *Psychology of Sport & Exercise*, 10(2), 279–288. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2008.07.012>
- Spinoza, B. (2003). *The ethics*. *The Project Gutenberg EBook*. Saatavilla <http://www.gutenberg.org/files/3800/3800-h/3800-h.htm>
- Tallant, L. (2015). Framing young children's humour and practitioner responses to it using a Bakhtinian carnivalesque lens. *International Journal of Early Childhood*, 47(2), 251–266. <https://doi.org/10.1007/s13158-015-0134-0>
- Vehkalahti, K. (2012). Lapsuuden historiaa tunteella. *Kasvatus & Aika*, 6(4), 62–65. <https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/68347/29411>
- Watkins, P. C., Emmons, R. A., Greaves, M. R., & Bell, J. (2018). Joy is a distinct positive emotion: Assessment of joy and relationship to gratitude and well-being. *The Journal of Positive Psychology*, 13(5), 522–539. <https://doi.org/10.1080/17439760.2017.1414298>

Karjalainen.

Journal of Early Childhood Education Research 10(3) 2021, 208–216. <http://jecer.org/fi>